

*REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO*

***PROGRAM UVAJALNEGA IN
TEMELJNEGA USPOSABLJANJA
PRIPADNIKOV SLUŽB ZA PODPORO***

Ljubljana, maj 2002

PROGRAM UVAJALNEGA IN TEMELJNEGA USPOSABLJANJA PRIPADNIKOV SLUŽB ZA PODPORO

I. PRAVNE PODLAGE

111. in 114. člen zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94 in 87/01 ZMatD), 2., 10., 31. in 32. člen uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00 in 33/02) in odredba o merilih za organiziranje in opremljanje Civilne zaščite (Uradni list RS, št. 15 /00)

II. UVOD IN NAMEN

Namen uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov služb za podporo je usposobiti jih za opravljanje nalog v zvezi z zagotavljanjem delovnih in drugih pogojev za delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavljanjem osnovnih pogojev za življenje ob naravnih in drugih nesrečah.

Pripadniki služb za podporo:

- zagotavljajo nastanitev pripadnikov Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč in njihovo pomoč s hrano, vodo ter drugimi življenjskimi potrebščinami, delovnimi sredstvi in materialom;
- pomoč pri vzdrževanju delovnih sredstev oziroma sredstev za zaščito, reševanje in pomoč,
- zagotavljajo informacijsko podporo,
- vzpostavljajo, upravljajo in vzdržujejo zveze med organi vodenja ter enotami in službami, ki opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči,
- opravljajo kurirsko službo;
- zagotavljajo prevoze moštev, opreme in materiala,
- opravljajo administrativno-tehnična in druga dela za organe, ki vodijo zaščito, reševanje in pomoč;
- sodelujejo pri evakuaciji, začasni nastanitvi in oskrbi ogroženih prebivalcev;
- sodelujejo pri razdeljevanju sredstev pomoči.

Program obsega uvajalno in temeljno usposabljanje pripadnikov služb za podporo.

Uvajalno in del temeljnega usposabljanja je enotno za vse pripadnike služb za podporo. Drugi, dodatni del temeljnega usposabljanja je razdelan po posameznih modulih, glede na specifikum vsebin posamezne ciljne skupine:

- modul A, ekipe za oskrbo,
- modul B, ekipe za zveze,
- modul C, ekipe za prevoz,
- modul D, ekipe za informacijsko podporo in administrativna dela.

III. CILJI

Skupni cilji uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov služb za podporo so:

- seznaniti udeležence z ogroženostjo zaradi naravnih in drugih nesreč ter načrtovanimi preventivnimi in drugimi ukrepi za zaščito pred njimi,
- seznaniti udeležence z varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami in njegovo normativno ureditvijo,
- seznaniti udeležence z organizacijsko strukturo službe za podporo in nalogami pripadnikov služb za podporo,
- seznaniti udeležence z osebno in vzajemno zaščito,
- seznaniti udeležence z vedenjem ljudi ob nesrečah,
- usposobiti udeležence za uporabo sredstev zvez ZA-RE,
- seznaniti udeležence z uporabniki sistema zvez in njihovim povezovanjem v akcijah zaščite, reševanja pomoči,
- seznaniti udeležence s sistemom alarmiranja,
- seznaniti udeležence z osnovnimi ukrepi prve pomoči in vrstami pričakovanih poškodb, ki jih lahko srečujejo pri svojem delu,
- usposobiti udeležence za izvajanje osnovnih ukrepov za zagotavljanje varstva in zdravja pri delu.

Cilji temeljnega usposabljanja pripadnikov ekip za oskrbo so:

- seznaniti udeležence z načinom delovanja ekipe za oskrbo in njenimi nalogami,
- usposobiti udeležence za izvajanje nalog, določenih z njihovimi načrti zaščite in reševanja,
- usposobiti udeležence za zagotavljanje nastanitve in oskrbe pripadnikov Civilne zaščite, ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč s hrano, vodo in drugimi življenjskimi potrebščinami, delovnimi sredstvi in materialom,
- usposobiti udeležence za sodelovanje pri evakuaciji, začasni nastanitvi in oskrbi ogroženih prebivalcev,
- usposobiti udeležence za sodelovanje pri razdeljevanju sredstev pomoči,
- usposobiti udeležence za sodelovanje pri vzdrževanju delovnih sredstev, oziroma sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

Cilji temeljnega usposabljanja pripadnikov ekip za zveze so:

- seznaniti udeležence z načinom delovanja ekipe za zveze in njenimi nalogami,
- usposobiti udeležence za izvajanje nalog, določenih z njihovimi načrti zaščite in reševanja,
- usposobiti udeležence za uporabo sredstev zvez ZA-RE, vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje sistema zvez ZA-RE,
- seznaniti udeležence z nalogami centrov za obveščanje,
- usposobiti udeležence za opravljanje kurirske služb,
- usposobiti udeležence za opravljanje nalog na terenu.

Cilji temeljnega usposabljanja pripadnikov ekip za prevoz so:

- seznaniti udeležence z načinom delovanja ekipe za prevoz in njenimi nalogami,

- usposobiti udeležence za izvajanje nalog, določenih z njihovimi načrti zaščite in reševanja,
- usposobiti udeležence za zagotavljanje prevozov moštrev, opreme in materiala za zaščito, reševanje in pomoč,
- usposobiti udeležence za opravljanje nalog na terenu.

Cilji temeljnega usposabljanja pripadnikov ekip za informacijsko podporo in administrativna dela so:

- seznaniti udeležence z načinom delovanja ekipe za informacijsko podporo in administrativna dela in njenimi nalogami,
- usposobiti udeležence za izvajanje nalog, določenih z njihovimi načrti zaščite in reševanja,
- seznaniti udeležence z informacijskim sistemom na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- seznaniti udeležence z GIS sistemi,
- seznaniti udeležence z možnostmi informacijske podpore - opremljenostjo, uporabniškimi programi in programskimi orodji v organih, pristojnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- usposobiti udeležence za zagotavljanje informacijske podpore,
- usposobiti udeležence za praktično uporabo informacijskih orodij pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči,
- usposobiti udeležence za vključevanje v mednarodne zbirke podatkov (INTERNET),
- usposobiti udeležence za opravljanje administrativno-tehničnih in drugih del za organe, ki vodijo zaščito, reševanje in pomoč.

IV. OBLIKE

Usposabljanje bo potekalo v obliki seminarjev, z neposrednim poučevanjem, praktičnim usposabljanjem in urjenjem.

V. UDELEŽENCI

Udeleženci usposabljanja so:

- pripadniki ekip za oskrbo,
- pripadniki ekip za zveze,
- pripadniki ekip za prevoz,
- pripadniki ekip za informacijsko podporo in administrativna dela,
- pripadniki vodstva službe za podporo.

Usposabljanje se izvaja v skupini do 24 udeležencev. V učnih skupinah oziroma v skupinah pri praktičnih vajah so udeleženci številčno razporejeni v skupine, kot so razporejeni v svoji enoti, vendar ne večje, kot: oskrba-7 udeležencev, zveze-7, prevoz-8, informacijsko podporo in administrativna dela- 6.

VI. ORGANIZATOR IN IZVAJALCI PROGRAMA

Nosilci usposabljanja služb za podporo so ustanovitelji služb za podporo; organizacijske enote Ministrstva za obrambo, lokalne skupnosti ter gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije.

Izvajalci usposabljanja so Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije, lokalne skupnosti in izobraževalne organizacije, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

VII. TRAJANJE USPOSABLJANJA

Trajanje uvajalnega in temeljnega usposabljanja:

<i>ekipa</i>	<i>št. PUR</i>
<i>ekip za oskrbo</i>	<i>17</i>
<i>ekip za zveze</i>	<i>18</i>
<i>ekip za prevoz</i>	<i>15</i>
<i>ekip za informacijsko podporo in admin. dela</i>	<i>16</i>

Število pedagoških ur (PUR), namenjenih posamezni učni vsebini, je možno spremeniti glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

VIII. KRAJ IN OBJEKTI

Usposabljanje ekip služb za podporo, ki jih ustanovijo posamezne organizacijske enote Ministrstva za obrambo poteka v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu pri Ljubljani, usposabljanje ekip služb za podporo, ki jih ustanovijo lokalne skupnosti po posameznih občinah v krajih in objektih, ki jih določa občinski upravni organ, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in usposabljanje ekip služb za podporo gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij v krajih in objektih, ki jih določijo posamezne gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije.

IX. UČNE VSEBINE

Uvajalno usposabljanje omogoča pridobitev splošnih znanj s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, temeljno usposabljanje pa pridobitev strokovnih znanj, ki zagotavljajo strokovno delovanje ekip.

I. UVOD V USPOSABLJANJE

II. SPLOŠNA ZNANJA (UVAJALNO USPOSABLJANJE)

1. Ogroženost zaradi naravnih in drugih nesreč

2. *Organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami*
3. *Uporaba sredstev zvez*
4. *Osebna in vzajemna zaščita*
5. *Psihološki vidiki nesreč*
6. *Varnost in zdravje pri delu*

III. STROKOVNA ZNANJA (TEMELJNO USPOSABLJANJE)

1. *Organiziranost, naloge in delovanje službe za podporo*
2. *Prva pomoč*

Modul A (ekipa za oskrbo)

3. *Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za oskrbo*
4. *Delovna sredstva in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč*
5. *Razdeljevanje sredstev pomoči*

Modul B (ekipa za zveze)

3. *Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za zveze*
4. *Sistem zvez ZA-RE*
5. *Naprave in elementi mobilnih sistemov radijskih zvez ZA-RE*
6. *Vključitev mobilnih naprav v sistem zvez ZA-RE*
7. *Centri za obveščanje*
8. *Delo na terenu*

Modul C (ekipa za prevoz)

3. *Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za prevoz*
4. *Delo na terenu*

Modul D (ekipa za informacijsko podporo in administrativna dela)

3. *Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za informacijsko podporo in administrativna dela*
4. *Informacijski sistem*
5. *GIS sistemi in njihova uporaba na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami*
6. *Seznanitev z uporabo INETRNETA in e-maila*

IV. ANALIZA IN ZAKLJUČEK USPOSABLJANJA

X. UČNE METODE IN OBLIKE DELA

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo naslednje oblike in metode dela:

- ~ *metodo predavanja,*
- ~ *metodo razgovora,*
- ~ *metodo proučevanja primerov,*
- ~ *metodo simulacije,*
- ~ *metodo dela s pisanimi viri,*

- ~ vaje - praktično delo,
- ~ ogled video posnetkov in filmov.

Predavatelji naj čim manj uporabljajo metodo predavanja, uporabljajo naj metode dela, po katerih bodo udeleženci pri usposabljanju aktivno sodelovali.

XI. UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI TER ZAGOTOVITEV MATERIALNO TEHNIČNIH POGOJEV ZA IZVEDBO PROGRAMA

Vizualna učna sredstva:

- diapozitivi,
- prosojnice,
- načrti zaščite in reševanja,
- teze za predavanja,
- drugi pisni viri,
- ustrezne karte,
- GPS,
- oprema enot službe za podporo, skladno z merili za organiziranje in opremljanje.

Avdio-vizualna učna sredstva:

- računalniška predstavitev predavanja (po dogovoru z izvajalcem),
- video kasete.

Učni pripomočki:

- računalniki,
- grafoskop,
- TV in videorekorder.

V funkciji učnih sredstev so poleg opreme posameznih enot službe za podporo, s katero so le-te opremljene in s pomočjo katere opravljajo svoje delo, tudi načrti zaščite in reševanja, katere udeleženci prineso s seboj, saj so osnova za njihovo delo.

Usposabljanje ekip za informacijsko podporo in administrativna dela poteka v predavalnici, opremljeni z osebni računalniki. En osebni računalnik uporablja samo en udeleženec tečaja. Izvajalec usposabljanja zagotovi dostop v internet omrežje.

Predavatelji pripravijo v času za pripravo na usposabljanje svoja predavanja v ustrezni računalniški aplikaciji (po dogovoru z izvajalcem usposabljanja) in pripravijo ustrezno gradivo za udeležence, ki ga izvajalec usposabljanja posreduje v enotni obliki udeležencem med potekom usposabljanja. Izvajalec usposabljanja zbere vsa predavanja v ustrezni elektronski obliki in jih v zgoščenki posreduje vsem predavateljem, v arhiv in po dogovoru tudi udeležencem usposabljanja.

XII. PREVERJANJE ZNANJA

Predavatelji so dolžni udeležencem ob začetku svojih predavanj in usposabljanj predstaviti namen in cilje usposabljanja.

Predavatelji preverjajo razumevanje snovi in znanje udeležencev sproti med usposabljanjem, in sicer s postavljanjem vprašanj, z razgovorom ter praktičnim delom udeležencev.

XIII. FINANCIRANJE

Stroške za izvedbo usposabljanja, nadomestilo za plačo, potne stroške, stroške prehrane in namestitve krije ustanovitelj.

XIV. LITERATURA

- *Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94 in 87/01 ZMatD),*
- *Uredba o merilih za organiziranje, opremljanje in usposabljanje Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00 in 33/02),*
- *Bojan Ušeničnik: Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Ljubljana, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, 1998,*
- *Ujma, revija za vprašanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Ljubljana, št. 1-14-15,*
- *načrti zaščite in reševanja,*
- *literatura po izboru predavatelja*

XV. UČNI NAČRT*

P - predavanje

V - vaje

<i>Vsebine</i>	<i>Število PUR</i>		
	<i>skupaj</i>	<i>P</i>	<i>V</i>
<i>I. UVOD V USPOSABLJANJE</i>	<i>15 min.</i>	<i>15 min.</i>	<i>-</i>
<i>II. SPLOŠNA ZNANJA (UVAJALNO USPOSABLJANJE)</i>	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>2</i>
<i>1. Ogroženost zaradi naravnih in drugih nesreč</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>-</i>
<i>~ splošno o nevarnostih, ogrožanju in nesrečah</i>			
<i>~ nevarne in druge nesreče v Sloveniji</i>			
<i>~ informacijski sistem o naravnih in drugih nesrečah</i>			
<i>~ zaznavanje ogroženosti</i>			

Vsebine	Število PUR		
	skupaj	P	V
2. Organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	1	1	-
<ul style="list-style-type: none"> ~ nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ~ izhodišča in načela za organiziranje in delovanje sistema ~ temeljne naloge sistema ~ dolžnosti in pravice državljanov ~ pristojnosti ~ programiranje in načrtovanje ~ opazovanje, obveščanje in alarmiranje ~ upravljanje in vodenje ~ sile za zaščito, reševanje in pomoč ~ zaščitni ukrepi ~ naloge zaščite, reševanja in pomoči ~ izobraževanje in usposabljanje ~ oznake v civilni zaščiti ~ ocenjevanje škode ~ inšpekcija ~ financiranje ~ mednarodno sodelovanje - normativna ureditev 			
3. Uporaba sredstev zvez	2	1	1
<ul style="list-style-type: none"> - organizacija radijskega prometa v sistemu zvez ZA-RE in vključitev vanj - alarmiranje (sistem alarmiranja, tiho alarmiranje) - osnove radijskih zvez in radijskih postaj - uporaba sredstev zvez 			
4. Osebna in vzajemna zaščita	2	1	1
5. Psihološki vidiki nesreč	1	1	-
<ul style="list-style-type: none"> ~ ljudje, varnost in nesreče ~ reševanje in evakuacija ~ vedenje in reakcije ogroženih in prizadetih ~ vedenje in reakcije reševalcev ~ reševanje nastalih psihosocialnih problemov 			
6. Varnost in zdravje pri delu	1	1	-
<ul style="list-style-type: none"> - seznanitev z zakonodajo - ukrepi 			
III. STROKOVNA ZNANJA (TEMELJNO)	2	2	-

Vsebine	Število PUR		
	skupaj	P	V
USPOSABLJANJE)			
1. Organiziranost, naloge in delovanje službe za podporo	1	1	-
– organizacijska struktura			
– naloge			
– delovanje (službe v celoti ali posameznih enot), skladno z načrti zaščite in reševanja			
2. Prva pomoč	1	1	-
~ organizacija zdravstvenega varstva, posebej nujne medicinske pomoči ob naravnih in drugih nesrečah			
~ splošna in posamična ogroženost ponesrečencev reševalcev ob naravnih in drugih nesrečah			
~ vrste poškodb			
~ osnovni ukrepi prve pomoči			
Modul A (ekipa za oskrbo)	6	4	2
3. Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za oskrbo	4	2	2
– organizacijska struktura			
– naloge			
~ oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva (začasna bivališča, prehrana in oskrba z vodo, zdravstvena oskrba)			
~ oskrba enot in služb CZ (priprava hrane, nabava in vzdrževanje opreme, skladiščenje, zagotavljanje bivalnih pogojev, logistika, tehnična opravila)			
– delovanje, skladno z načrti zaščite in reševanja			
4. Delovna sredstva oz. sredstva za zaščito, reševanje in pomoč	1	1	-
– delovna sredstva oz. sredstva za zaščito, reševanje in pomoč			
– vzdrževanje			
5. Razdeljevanje sredstev pomoči	1	1	-
Modul B (ekipa za zveze)	6	3	3
3. Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za zveze	1	1	-
– organizacijska struktura			
– naloge			
– delovanje, skladno z načrti zaščite in reševanja			
4. Sistem zvez ZA-RE	1	1	-
5. Naprave in elementi mobilnih sistemov radijskih zvez ZA-RE,	1	-	1
7. Vključitev mobilnih naprav v sistem zvez ZA-RE,	1	-	1
8. Centri za obveščanje	1	1	-
9. Delo na terenu	2	1	1

Vsebine	Število PUR		
	skupaj	P	V
– osnove kartografije – uporaba GPS			
Modul C (ekipa za prevoz)	4	2	2
3. Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za prevoz	2	1	1
– organizacijska struktura – naloge – delovanje, skladno z načrti zaščite in reševanja			
4. Delo na terenu	2	1	1
– osnove kartografije – uporaba GPS			
Modul D (ekipa za informacijsko podporo in administrativna dela)	5	3	2
3. Organiziranost, naloge in delovanje ekipe za informacijsko podporo in administrativna dela	2	1	1
– organizacijska struktura – naloge ~ pisarniško poslovanje ~ programi za delo (obdelava teksta, preglednice, obdelava slik) ~ INTERNET, e-mail – delovanje, skladno z načrti zaščite in reševanja			
4. Informacijski sistem	1	1	-
– zbiranje, obdelava, shranjevanje, posredovanje in uporaba podatkov, pomembnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami – izdelava poročila o nesreči			
6. GIS sistemi in njihova uporaba na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	1	1	-
7. Seznanitev z uporabo INTERNETA in e-maila	1	-	1
IV. ANALIZA IN ZAKLJUČEK USPOSABLJANJA	30 min.	30 min.	-
SKUPAJ: I. + II. + III. (ustrezen modul) + IV.			
ekipa za oskrbo	17	13	4
ekipa za zveze	18	13	5
ekipa za prevoz	15	11	4
ekipa za informacijsko podporo in administrativna dela	16	12	4

* Število ur, namenjenih posamezni učni vsebini, je možno spremeniti glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

XVI. KONČNE DOLOČBE

Z dnem uveljavitve tega programa preneha veljati program uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov služb za podporo št. 851-277/96 z dne 17.07.1996 in spremembe in dopolnitve programa uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov služb za podporo št. 849-02-10/97 z dne 24.11.1997.

Program velja z dnem, ko ga podpiše minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

dr. Anton GRIZOLD
MINISTER

Številka: 849-02-10/2002-1
Datum: 23-05-2002

